

SZILÁGY SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Előfizetési ára:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyedévre 2 K.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BÖLÖNI SÁNDOR

Hivatalos hirdetések díja fél hasábig 8 korona.

Nyilttér soronként 50 fillér.

Magánhirdetések megegyezés szerint.

Táviratok.

A miniszterelnökségi sajtóirodának a hadi eseményekre vonatkozó és más közérdekű távirati értesítéseit, szeptember hó 17-ikétől, az érkezés sorrendjében a következőkben közöljük:

Budapest, szept. 17.

(Hivatalos.) Keleti harctér. Romániai harc-vonal. Hátszegtől délkeletre honvéd századok és német osztagok sikeres előretörést hajtottak végre. Ettől eltekintve, a Románia elleni harc-vonalon sehol sem történt jelentősebb esemény.

Az orosz harc-vonalon az ellenség újból rendkívüli erőfeszítést fejtett ki, hogy a szövetségesek vonalát megingassa. A harc mindenütt a mi javunkra dőlt el.

Károly főherceg lovassági tábornok arc-vonalát a harmas ország határon, Dornawatrától délnyugatra, a Capul és Cernahora között, a Jablonica szorosától délnyugatra, Stanislautól északra, Narajowkánál és Brzezanytól délkeletre többnyire jelentékenyen tulerőben levő erők támadták meg. Az ellenséges rohamok Alipnicánál és Dornánál elért jelentéktelen térelőnyről eltekintve, mindenütt az oroszok tökéletes nagy kudarcával végződtek. Nagy csapást terveztek az oroszok Lucktól nyugatra Terstyánszky vezérezredes hadserege ellen, mely célra még az újra kiegészített gárda hadosztályokat is harcra vetették. Számos hullamba tagolva rohantak az orosz tömegek Pustomily és Zatorczy között mindig és újra Merwicz tábornok parancsnoksága alatt álló szakasz ellen. Az ellenséges csapatok többnyire már az akadályaink előtt összeomlottak. Ha egyes pontokon sikerült is állásainkba behatolniok, ellentámadással ismét kivertük őket. A csatateret halott és súlyosan sebesült oroszok borítják. A mi veszteségünk aránylag csekélyek.

Olasz harctér: A Karszt fensíkon az olaszok éjjel-nappal folytatják támadásaikat. Arc-vonalunk rendületlenül maradt. A legészakibb szakaszon az ellenség ereje hét eredménytelen előretörés után megbénult. Leghevesebb volt a küzdelem Lokvitza és a doberdói harc-vonalrész ellen. Szakadatlanul friss erőket vetettek harcra és helyenként vonalainkba be is nyomult, de köselharoban visszavertük. Ezekben a harcokban a 96-ik (károlyvárosi) gyalogezred tüntette ki magát.

Délkeleti hadszíntér: A császári és királyi ezredeknél nincs különös esemény. Höfer, altábornagy.

Berlin, szept. 17.

A nagy főhadiszállás jelenti a nyugati hadszínterről: Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadseregénél és Ruprecht bajor trónörökös hadseregénél északi szárnyán az élénk harci tevékenység tovább tart. A Somme melletti tartós csata tovább folyik. A folyótól északra valamennyi támadást részben már zárótűzünkkel véresen visszavertük.

Keleti harctér. Lipót bajor herceg harc-vonal: A Pinketől délre húzódó egész arc-vonalon fokozódott az oroszok tűzérési tevékenysége. Lucktól délnyugatra az ellenség reggel és délben és este felé mintegy 20 kilométer szélességben támadtak. Von der Marwitz tábornoknak Terstyánszky vezérezredes főparancs-

noksága alatt álló csapatait nagy erővel, közte mind a két gárda hadtesttel számos hullámban megtámadta. A támadás részben — mint a jelentések mondják — „szörnyű” veszteségek mellett tökéletesen meggyűsült. A Kárpátokban az ellenség hasztalan vetette harcra a Ludova mindkét oldalán levő állásaink ellen sűrű rohamoszlopait. Ugy itt, mint a Schipottól nyugatra emelkedő határhegyen és Dornawatrától délnyugatra nagyon véresen visszavertük őket.

Erdélyben a románok Székelyudvarhely mindkét oldalán, a Küküllő szakasz ellen tapogatózva előre nyomulnak.

Balkán harctér. Mackensen vezértábornagy: Dobrudzsában folytatjuk az ellenség üldözését. A macedóniai arc-vonalon különös jelentőségű esemény nem történt. A Moglena arc-vonalon és a Tahinó tótól északnyugatra visszavertük az ellenség egyes támadását. Kavalla a tenger felől tűz alatt állott. Ludendorf, első főszállás-mester.

Budapest, szept. 18.

(Hivatalos.) Keleti harctér. Romániai harc-vonal: Hátszegtől délkeletre újabb etedményes harcok voltak. Tegnap 7 román ágyut és több gépfegyvert zsákmányoltunk. Fogarastól északkeletre az ellenség harc nélkül bevonult Köhalmába. Az ellenség Dornawatrától délnyugatra és Haryniava között számos helyen támadott. A szövetséges csapatok mindenütt visszaverték támadásait. Wipnica-Dolna mindkét oldalán az ott harcoló német csapatok egy ellentámadása az ellenség által tegnapelőtt elfoglalt állásoknak majdnem teljes visszavételét eredményezte. E most említett helységtől északkeletre az ottomán ezredek szövetségeikkel együtt erős orosz előretöréseket vertek vissza. Bothmer gróf tábornok hadserege 16 tisztet és több mint 4000 embert elfogott és 11 gépfegyvert zsákmányolt.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregénél az ellenség tegnap Zborow peretelniki között megújította támadásait. Az ellenséges tömegek szívós kitartása elől mindenütt kényszerültek visszavonulni.

Terstyánszky vezérezredes hadseregének tegnap csak egy gyengébb előretörést kellett visszautasítani, más támadási kísérletek már csirájukban elfojtattak.

Olasz harctér: Az olasz harmadik hadsereg tegnap megújította támadásait. A Karszt fensíkon egész harc-vonalunk ellen a szívós védők állásait a harc ezen negyedik napján is megtartották. Ott, ahol az ellenség első árkaikba behatolt, ellentámadással visszavertük őket.

Délkeleti harctér: A helyzet változatlan. Höfer, altábornagy.

Berlin, szept. 18.

A nagy főhadiszállás jelenti a nyugati hadszínterről: A harcok nyugaton és keleten tovább tartanak.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadsereg csoportja: A hatalmas sommei csata azon 25 kilométeres arc-vonalán, amely Thiepvaltól és Vermondvillers között a földet egyenlővé tett állásrészeknek, valamint Cerny és Denicourt falvaknak feladásával végződtek, bátor csapataink ragyogó bizonyosságát szolgáltatták rendíthetetlen kitartásuknak és áldozatkészségüknek.

A német trónörökös hadsereg csoportja: A Maas területén időnként élénk tűzharcok folytak.

Keleti harctér: Lipót bajor herceg vezértábornagy arc-vonal: Lucktól nyugatra hatásos zárótűzünkkel az ellenséget megakadályoztuk abban, hogy rohamállásaiból Marwitz tábornok csapatai ellen újból előretörjenek, — csak Szetwocztól északra volt képes gyengébb támadást indítani, amelyet könnyen visszavertünk. Sok ezer orosz hullája borítja a szept. 17-iki csatateret. A Szereth és a Stripa között az oroszoknak Eben tábornok csoportja ellen megismételt támadásai aznap támadásukhoz hasonlóképpen nagy veszteségük mellett teljes kudarccal végződtek.

Károly főherceg lovassági tábornok harc-vonal: Török csapatok, szövetséges bajtársaink támogatása mellett a Zlota Lippától nyugatra nehéz harcokban sikerrel állták meg helyüket a tulerőben levő ellenség támadásaival szemben. A Gerock tábornok parancsnoksága alatt álló német csapatok a Narajowka mindkét oldalán ellentámadásba mentek át, amelylyel szemben az oroszok nem tudtak helyt állani. A tegnapelőtt elvesztett terület legnagyobb része ismét birtokunkban van. Az ellenség, eltekintve igen véres veszteségeitől, több mint 3500 embert vesztettek foglyokban, ezenkívül 16 géppuskát vettünk el. A Kárpátokban az oroszok támadásait visszavertük. Erdélyben, Hátszegtől délkeletre új, reánk nézve kedvező harcok vannak folyamatban. Többek között hét ágyut zsákmányoltunk.

Balkán hadszíntér: Mackensen vezértábornagy hadsereg csoportja: A megvert oroszok és a románok, akik a szövetséges csapatoktól üldözve 3 napon át visszavonultak, a Rosovo-Cobalinituzlai általános vonalon előre elkészített állásba ujonnan odavont csapatok fogadták. A német zászlóalj a Duna mentén Rasovótól délre már egészen az ellenséges tűzérőig hatoltak. Őt ágyut zsákmányoltak és ellentámadásokat visszavertek. Macedóniai front: Az ellenségnek a Lesta-tó és a Vardar közti arc-vonalon indított több elszigetelt támadásai eredménytelenek maradtak. Ludendorf, első főszállás-mester.

Budapest, szept. 19.

(Hivatalos.) Keleti harctér. Romániai harc-vonal: Hátszegtől délkeletre a románokat Merisoron túl Petrozsény felé visszavertük. A görényi és Kemenes hegységben szoros harci érintkezés.

Károly főherceg lovassági tábornok hadsereg harc-vonal: Bukovinában az oroszok folytatják támadásaikat. Dornawatra mindkét oldalán román hadseregrészek is együtt harcolnak. Az osztrák-magyar és német csapatok az ellenségnek helyenként a legnagyobb ágyutűzzel bevezetett támadásait mind visszaverték. Moldovától délkeletre az ellenség harc-vonalaink egy keskeny részét kissé visszaszorította. Nyugatra Lipnica-Dolnánál a német ellentámadás további tért nyert.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadsereg harc-vonal: Böhm Ermoli tábornok hadseregének előterén sikeres portyázások voltak. Vath tábornok hadsereg csoportja bevette az Arcze hídfőt. Klauzius tábornok osztrák-magyar és német csapatai átgázoltak négy egymást követő vonalon. 34 tisztet, 2414 főnyi légénységet foglyul ejtettek és 14 gépfegyvert zsákmányoltak.

Olasz harctér: A Karszt fensíkon a tegnap nap, miután a harcban állt olasz hadak támadó feje láthatólag elfogyott, csendesebben telt el.

Délkeleti harcér: Semmi különös esemény nem volt. Höfer, altábornagy.

Berlin, szept. 19.

A nagy főhadiszállás jelenti a nyugati hadsinterről: Rupprecht bajor trónörökös hadsereg-csoportja: A Somme területén a rossz időjárás behatása folytán nem volt nagyobb harci tevékenység. A tüzéségi tűz mindamellett helyenként nagyon élénk volt.

Keleti hadsintér: Lipót bajor herceg tábornagy hadsereg csoportja: Bernhardi tábornok német és osztrák-magyar csoportjai Clausius tábornok vezetése alatt Zarecetól északra, a Stokhod mentén erősen kiépített orosz hídfőt rohammal bevették és egész a keleti partig üldözték az ellenséget. 31 tisztet és 2514 főnyi legénységet és 16 gépfegyvert jutott kezükre. Perepelichnól a Szereth és a Stripa között egy német vadászjór 2 tisztet és 80 főnyi legénységet fogott el.

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala: A Narajowka-mentén ellentámadásunk több sikert eredményezett. A foglyok száma több mint 4200-ra emelkedett. A Kárpátokban Smotrecstől egész Kirlibaba vidékéig élénk harcok vannak. Különböző erő orosz támadásokat visszavertünk. Ludova területén az ellenséget üldözzük.

Balkán hadsintér: Mackensen tábornagy hadsereg csoportja: A szövetséges csapatok több helyen benyomultak a tegnapi előkészített orosz-román állásba. A macedóniai harcvonalon a Florina medencében új harcok fejlődtek. Ludendorff, első főszállásmester.

A burgonya.

Ennek az Amerikából hozzánk került növénynek — amint tudjuk — a népelemezésben mindig jelentős szerepe volt, amely most e nehéz háborús világban százszorososan megnövekedett.

Az idők forgásával az élelmiszerek is változnak. 1816-ban száz évvel ezelőtt, a „Magyar Kurir” című újságban azt olvassuk, hogy „a magyart a zab, alakor és krumpli termesztésére a szükség vitte rá”. Száz évvel ezelőtt így irtak és így gondolkoztak erről a nagyon hasznos növényről hazánkban s ma külön rendelkezésekkel gondoskodnak az ország vezetői arról, hogy a krumpli különösen most a háborúban minél nagyobb hasznunkra lehessen az ország közélémezésének szempontjából. Tavaly is rendeletekkel szabályozták az ország vezetői a burgonya árát és forgalmát, természetesen, hogy az idén is gondoskodás történt e fontos élelmicikknek a közélémezésben való leghelyesebb felhasználásáról. Lássuk, hogyan rendelkezett most a kormány a burgonyáról?

Először is különböztessük meg az egyes burgonyafajtákat. Étkezésre alkalmasabb burgonyafajták: a rózsa, hópehely, magnum bonum, kifí, továbbá a sárgahéjú és husu burgonyák. A legmagasabb árak ezekre a burgonyafajtákra azonban csak akkor követelhetők, ha a felsorolt fajtákat kézzel válogatták, az egyes gumók legalább tyuktojásnagyságúak, egészségesek, féreg-, kapavágás-, sár- és földmentesek. Az ilyen burgonya ára mostantól számítva november 15-ikéig métermázsánként 14 korona, november 16-tól december 31-ikéig 12 korona, 1917. évi január 1-től február 28-ikéig 15 korona, azontul pedig 16 korona. Minden másfajta burgonya ára november 15-ikéig 12 korona, november 16-tól december 31-ikéig 10 korona, azontul pedig 13 korona. Ha a nem étkezési

burgonya az étkezési burgonyára előírt minőségben, válogatva jön forgalomba, ezért métermázsánként 1 korona válogatási költséget lehet számítani. Ezenkívül métermázsánként 2 koronával emelkedik ugy az étkezési, mint a másfajta burgonya ára is, ha az október 31-éig eladás végett az Országos Burgonyaközvetítő Irodánál bejelentik s ennek az irodának közvetítésével adják el a gazdák.

A most mondott árakon és díjakon felül a burgonyáért, vagy az annak vásárlásával összefüggő szolgáltatásokért bárminő címen, bárminő fizetést, vagy szolgáltatást követelni, fogadni, vagy teljesíteni tilos s aki ez ellen vét, kihágást követ el, hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható s ha megállapítható a nyereség, melyet a tettes cselekményével elért, az alkalmazandó pénzbüntetés a 2000 koronán felül a megállapított nyereség kétszereséig terjedhet.

A burgonyának kicsinybeni elárúsításánál az eladó csak olyan árat számíthat fel, amely a legmagasabb árnál nem aránytalanul magasabb.

A burgonya forgalmának lebonyolítására az ugynevezett Országos Burgonyaközvetítő Irodát állították fel, melynek pontos címe: Budapest, IV., Gerlóczy-utca 11. szám. Az eladó burgonyakészleteket ennél az irodánál legkésőbb október 15-éig be kell jelenteni. Az eladóknak nagy érdekük, hogy készleteiket eddig az időpontig bejelentésük, mert ebben az esetben az iroda közvetítésével eladott burgonyáért a legmagasabb áron felül métermázsánként 2 koronát kapnak s mert szállítási igazolványokat csak az iroda közvetítésével eladott burgonyára fognak kiadni. Ez alól a rendelkezés alól csak a háztartási szükségletre szolgáló és tíz métermázsánál nem nagyobb küldemények, valamint a termelőnek egyik gazdagságából a másik gazdaságba szállítandó saját termésű burgonyaküldeményei vétetnek ki. Ezekre szállítási igazolványokat a főszolgabíró, városokban a polgármester ad. Azok a szállítási igazolványok, amelyeket a mostani rendelkezés előtt állítottak ki, szeptember 12-ike után elvesztik érvényüket.

Mivel csávazzunk?*

Nagyon sokan fordulnak hozzánk avval a kérdéssel, hogy őszi búzáink csávázásánál milyen szerrel helyettesítsük a rézgálicot.

A rézgálic helyett csávazzunk az idén formaldehiddel.

A formaldehyd 40%-os hígításban formalin néven kerül kereskedésbe. E formalin vízzel megfelelően hígítva kitűnő csávázószer, amely a magon tapadó őrleméskapórákat tökéletesen megöli. Használata következő:

A kereskedésben kapható 40%-os formalinból 300 liter vízhez öntünk 1 (egy) kg. mennyiséget, összekeverjük és kész a csávázóformaldehyd.

Ebben a formaldehydben mosnunk kell a búzát. E célra zsákvászonnal bélelt fűzfakosarakat használunk, amelyekbe 12—15 liter búzát öntünk. Egyik munkás megmeríti a kosarat a formaldehydben, a másik a benne levő magot két keze közt dörzsölve, jól megmossa a formaldehydban. A felszínre kerülő léha és őrlemés magvak kis szitával lemerítendők. A megmosott búza vékony rétegben kiterítendő megszáritás végett.

* Kiadja a földmiv. m. kir. miniszterium fenntartása alatt álló m. kir. Növényélet- és Körtani állomás Budapesten, II., Debrői-ut 12. szám.

Amint látjuk, ennél egyszerűbb eljárás alig képzelhető. Az oldat elkészítése semmiféle nehézségbe sem ütközik, hisz mindössze annyiból áll, hogy a pontosan lemért 300 liter vízbe beleöntjük a pontosan lemért 1 kg. formalint (40%-os formaldehyd) és a folyadékot megkeverjük.

A most leírt csávázás teljes védelmet ad a kőszöök ellen.

Nem hagyhatom említés nélkül azt sem, hogy ez a csávázásmód minden más csávázásmódnál olcsóbb, sőt annyira olcsó, hogy annak költségei alig számbavehetők. Egy kilogramm formalin ára a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (valószínűleg más üzletekben is) 1.85 korona, vagyis 3 hektoliter csávázóoldat mindössze 1.85 fillérbe kerül. Ez a folyadék kb. 10 hl. buza csávázásához elegendő, vagyis egy hektoliter buza csávázása 18½ fillér ára formalint igényel.

A formalin hazai gyártmány s abból bőseges mennyiségek állnak rendelkezésünkre. Megemlítem még azt is, hogy Németországban évek sora óta általános elterjedésnek örvend a formalinos csávázás.

Ezek után önként kínálkozik az a kérdés, hogy ha ez a szer oly olcsó és jó, vajjon miért nem ajánlottuk azt már korábban a magyar gazdaközönség figyelmébe?

Válaszunk: azért, mert e szer kezelése óvatosságot igényel, vagyis szigorúan be kell tartani azt a szabályt, hogy 300 liter vízbe pontosan 1 kg. formalint öntsünk. Nálunk a csávázóoldat elkészítése többnyire a béresgazdára bízatik, aki tulbuzgóságból rendszeren erősebb oldatot készít, hogy „jobban használjon”. Ezt meg lehet tenni a rézgáliccal, mert ha abból az 1%-os oldat helyett 2, vagy 3%-os oldatot használunk is, legfeljebb anyaggazdálkodást végzünk, de lényegesen nem ártunk a buza csírázóképességének. Ha azonban a formalidból készítünk erősebb oldatot a fentemlíttétnél, akkor a mag csírázóképessége erősen szenved, sőt teljesen meg is ölhetjük a magot.

Aki tehát formalinnal csáváz, az ne bizza az oldat elkészítését béresgazdára, hanem legyen jelen maga is és ügyeljen arra, hogy 300 liter vízhez tényleg csak egy kilogramm formalin adassék.

Végül még azt jegyzem meg, hogy legújabbban többféle csodaszert ajánlanak csávázásra a rézgálic helyettesítésére, így a nyers perocid, a vasgálic és az Antispora Vita néven nagy reklámmal hirdetett szereket. A napilapokban és szaklapjainkban is ügyesen helyeznek el tárgyi-lagos látszatu közleményeket e szerek dicséretére. Felhívom a gazdaközönség figyelmét, hogy az efajta ajánlásokat tartózkodólag fogadja.

Hegyi Dezső.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Használjunk hadisegély-bélyegeket!

— Új pénzügyi tanácsos. A király Tráger Antal zilahi m. kir. pénzügyigazgatósági titkárnak a pénzügyi tanácsosi címet és jelleget adományozta.

— Új közjegyző. Moldován Géza dr., a m. kir. igazságügyminiszter által Krasznára kinevezett kir. közjegyző, aki jelenleg a 32. honvéd gyalogezred tartalékos főhadnagya, közjegyzői hivatalos esküjét szeptember hó 11-én tette le a zilahi kir. törvényszék nyilvános teljes ülésében.

— Vármegyei közgyűlés. Szilágyvármegye köztörvényhatósága Zilahon, szeptember 30-án rendes közgyűlést tart. A 102 tételből álló tárgysorozat fontosabb tételei az alispáni jelentésen kívül a vármegyei tisztinyugdíj-szabályzat módosítása, az aradi október 6-iki gyászünnepléhez küldöttség alakítása, — több, főként a háborús állapotokra vonatkozó törvényhatósági átiratok, — id. báró Wesselényi Miklós halálával megüresedett egy közigazgatási bizottsági és egy állandóválasztmányi tagsági helynek választás útján betöltése, — törvényhatósági közuti alap és más költségelölányzatok megállapítása, — árva- és más közpénzeknek mely pénzügyhatóságnál leendő elhelyezése, — a köz-

igazgatási bizottság 1915-ik évről időszakos jelentése, — községi- és körjegyzők általánynak felemelése, — Szilágysomlyó város képviselő testületének városház építésre, nyugdíjszabályrendelet módosításra, bérkocsi szabályrendeletre, — hadikölcson jegyzésére és több tisztviselő személyi pótlékára s díjnokok háborús segélyére vonatkozó határozatok.

— Az új belső hadszíntér. A belügyminisztérium közli: Szolnok-Doboka, Kolozs, Udvarhely, Háromszék, Brassó, Fogaras, Nagyszeben, Hunyad és Krassó-Szörény vármegyék belső hadterületeknek mondattak ki. Az oda-utazáshoz tehát katonai engedély szükséges.

— A középeurópai időszámítás. A kereskedelmi miniszter utalással a m. kir. minisztériumnak az 1916. évi május 1-től szeptember végéig alkalmazandó új időszámításról kiadott rendeletére, felhívta a vasutigazgatóságokat, hogy a vasúti hivatalos óráknak szeptember 30-ától október 1-ére hajlító éjjel egy órákor 12-re leendő visszaigazítása iránt intézkedjenek. A vonatokat tehát október 1-től kezdve ismét középeurópai időszámítás szerint közlekednek.

— Az újraszervezett bevonulása. A honvédelmi miniszter rendelete értelmében mindazok az 1866. január elseje és 1871. december harmincegyediké között született magyar állampolgárok, akiket népfölkelési bemutató szemlén, népfölkelési felülvizsgálaton, pótszemlén vagy utóbbi bemutató szemlén népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak, az idején október másodikán, azok pedig, akik az 1872. évi január elseje és 1884. évi december 31-ike között, vagy az 1884. év után születtek, az idején október tizedikén — amennyiben nincsenek névszerint fölmentve — népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett honvédkiegészítő, illetőleg császári és királyi kiegészítési kerületi parancsnokság székhelyére. A közös haderőhöz bevonulók közül mindazok, akiknek Máramaros-szigetre, Beszterce, Zilahra, Brassóba, Nagyszebenbe, Székelyudvarhelyre, Szászvárosba, Gyulafehérvárra, Marosvásárhelyre, vagy Karánsebesre kellene bevonulniuk, Máramaros-sziget helyett Szatmárnémetibe, Beszterce, illetőleg Zilah helyett Hajduszentmihályra, Brassó helyett Püspökladányba, Nagyszeben helyett Debrecenbe, Székelyudvarhely helyett Hosszupályára, Szászváros helyett Szeghalomra, Gyulafehérvár helyett Derecskére, Marosvásárhely helyett Debrecenbe és Karánsebes helyett Temesvárra vonuljanak be. A honvédséghez bevonulók Máramaros-sziget helyett Szatmárnémetibe, Beszterce, illetőleg Zilah vagy Tasnád helyett Nagyszalontára, Brassó helyett Nagyvárada, Nagyszeben helyett Szarvasra, Csíkszereda helyett Nagyvárada, Déva helyett Szarvasra, Marosvásárhely helyett Nagyszalontára, Kolozsvár helyett Szentese, Lugos helyett Orosházára és Osiek helyett Pozsegára vonulnak be az oda áthelyezett honvédkiegészítő parancsnoksághoz. — A külföldön III. pótszemlén alkalmasnak talált népfölkelésre kötelezettek bevonulási ideje általában 1916. október 16.

— Az élelmi cikkek ára. A belügyminiszter legutóbb nagyfentosságu rendeletet adott ki, amelyben felhatalmazza a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy saját hatáskörükben és pedig minden kormányhatósági jóváhagyás nél-

kül, maguk állapítsák meg a legfontosabb élelmiszerek és közszükségleti cikkek legmagasabb árát. A rendelet továbbá kötelezi az eladókat arra, hogy a forgalomba hozott árucikkek árát üzleti helyiségeikben kifüggeszték, végül kötelezi az eladókat arra is, hogy árukészleteiket a hatóság által megállapított áron forgalomba hozzák, illetőleg értékesítsék. A belügyminiszternek ez az intézkedése meg fogja akadályozni az áremelés ocljából való árufelhalmozást, de egy-szeremind a mértéktelen árfelhajtást is és lehetővé teszi, hogy a közönség méltányos áron juthasson hozzá legfontosabb szükségleti cikkeihez.

— A huszfilléres bevonása. A pénzügyminiszter a huszfilléres nikkelpénzek bevonása fölül akképen intézkedett, hogy a nikkelpénzért a magánforgalomban fizetési eszközként bezárólag csak 1916. évi december hó 31-ig lehet használni, az állami pénztárak és pénzbefizetéseket elfogadó állami hivatalok pedig ezeket az érmekeket csak bezárólag 1917. évi április hó 30-áig fogadják el fizetés és beváltásképpen. A forgalomból kivonandó nikkelpénzek helyett tudvalevőleg vaspénzeket boocsátottak ki.

— Száj- és körömfájásos állatok teje. A földmívelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben megtiltotta, hogy a ragadós száj- és körömfájásban megbetegedett állatok tejét nyers állapotban emberi vagy állati élelmezésre, vaj, vagy sajt gyártására felhasználják és forgalomba hozzák. Együttal azonban tekintettel a rendkívüli viszonyokra, gondoskodott arról is, hogy az ilyen tej se vesszen kárba. Előírta ugyanis, hogy ha száj- és körömfájásos állatok tejét felforraltják és az forralás közben nem alszik meg, úgy emberi élelemre fel lehet használni és külön e célra fertőtlenített kannákban hatósági rendeletre „forralt tej” jelzéssel forgalomba is szabad hozni. Ha pedig a tej forralás közben meg-alvad, úgy azt csak állatok etetésére szabad használni. Szigorúan előírja a miniszter rendlete, hogy a beteg állatok tejét csak teljesen elkülönített helyen szabad kezelni és a kannákat, valamint egyéb tejgazdasági eszközöket a részletesen megjelölt módok szerint a legnagyobb tisztasággal kell rendben tartani.

— A magyar intelligencia lapja. A magyar kulturintelligencia napilapja a Világ, mely a modern ujságírás minden kitűnő eszközével harcol a felvilágosodásért, az emberi egyenlőségért, az új eljövendő Magyarorszáért. Szerkesztésében és tartalmában egyaránt a legkomolyabb és legjobb fővárosi napilap, melynek munkatársai egytől egyig a modern magyar irodalom, tudományos és politikai élet kiválóságai-ból szerveződtek. Purjesz Lajos főszerkesztő mellett állandó cikkezői a Világnak: Ady Endre, Ambrus Zoltán, Balkányi Béla, Bernát Ottó, Eduárd Bernstein, Biró Lajos, Csizmadia Sándor, Dániel Arnold, Gerő Ödön, Ignóus, Jászi Oszkár, Kadosa Marcell, Kémeri Sándor, Rácz Gyula, Szász Zoltán, Szabó Endre, Szende Pál, Dutka Akos, Juhász Gyula, Singer Lilli, Dénes Zsófia. — A belső munkatársak névsorában a modern ujságíró és írógárda legkitűnőbb írói szerepelnek: Barta Lajos, Bálint Lajos, Bede Jób, Bölöni György, Cserna Andor, Décsi Imre, Jancsó Károly, Kármán Aladár, Kosztolányi Dezső, Magyar Lajos, Mérő Gyula, Miklós Jenő, Nagy Andor, Pásztor Mihály, Pilisi Lajos, Pogány Béla, Relle Pál, Sas László, Szabó Ká-

rolly, Verner Gyula, Abonyi István, Abos Tivadar, Bizony László, Domány Gyula, Karáz Imre. Ehez járul a Világ nagyszerűen szervezett külföldi tudósító gárdája. Ez a névsor legjobb bizonyossága, hogy a Világ a legjobb és legtar-talmasabb napilap. Előfizetési ára: egy évre 32 K, fél évre 16 K, negyedévre 8 K, egy óra 2-80 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Andrássy-ut 47.

— A „Vasárnapi Ujság” szeptember 17-iki száma ritka érdekes szenzációkkal szolgál: sereg képpel a Dobrudzsza azon helyeiről, a melyek most a bolgárok diadalainak színhelyei, mint Tutra, Szilisztria stb. E képek egy része Juszko Béla eredeti rajza. Ezenkívül bemutatja az oláhok által megtámadott magyar vidékek képeit s még sok más aktuális képet. — Szépirodalmi olvasmányok: Havas Aliz és Walter Bloem regénye, Gagyhy Dénes tárcája. Egyéb közlemények: kép a Dunakonferenciáról és a rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára 5 K. „Világ-kronika”-val együtt 6 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság, a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

Legujabb!

Budapest, szept. 20.

(Hivatalos.) Keleti harctér. Romániai harc-vonal: A románokat Hátszegtől délkeletre telje-sen visszavertük. Petrozsény és a szurdoki szo-ros újra birtokunkban van.

Károly főherceg lovassági tábornok hadse-reg harcvonala: A Kárpátokban az ellenség a legnagyobb szívóssággal folytatja támadásait. Mindenütt visszavertük, csak a lucinai mén-te-leptől délre tudott helyi előnyöket elérni.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadse-reg harcvonala: Teratyánszky vezérezredes had-seregénél az orosz támadási kísérletet már csi-rájukban elfojtottuk. Este Szelvovnál az ellen-ség mélyen tagolt tömeget vitt harcba Marwitz tábornok csapatai ellen. Mindenütt visszavertük.

Olasz harctér: A Karszt fensik ellen írá-nyuló olasz ágyutüz újra megeléknült. Megállá-pítást nyert, hogy a fensik védelmezőivel szem-ben a négy napos nehéz harc alatt husz gya-logdandár, egy lovas hadosztály és 15 bersag-lieri zászlóalj állt szemben. A Sugana szakas-zon az olaszok támadták a sivaroni és a Masó patak melletti állásainkat. Heves, éjjeli tartó harc után nagy veszteségeik mellett teljesen visszavertük őket. Höfer, altábornagy.

Balkán harctér: Mackensen vezértábornagy hadcsoportja: Dobrudzsában heves váltakozó si-kerű harcok folytak. Az ellenség állásába sietve odavetett erősítésekkel a legszívósabb ellenállást fejt ki. Macedón arcvonalnál, Florinánál és Kalmakonlánál közelharc után visszavertük az ellenséges támadásokat. Florinától nyugatra elő-csapatok kitértek a támadás elől. A várostól keletre az ellenséget meglepetésszerűen sikeresen megtámadtuk. A Belasica Planinától délre a bolgárok szept. 17-én kiveték az olaszokat Macnicia és Poroj falvakból és 5 tisztet, valamint 250 főnyi legénységet foglyul ejtettek. Luden-dorf, első főszállás-mester.

HOPJES amerikai gummi duplatalpgyár.

Van szerencsénk a t. közönséget és cipész iparosokat tisztelettel értesíteni, hogy gyártmányaink kizárólagos képviselőjét és főraktárát Szilágysomlyó területére

Hirsch Samu nagykereskedő cégnél Szilágysomlyón, Vármegyeház-utca 53.

adtuk át, hol azok urak, hölgyek és gyermekek részére minden nagyságban csakis az általunk megállapított eredeti gyári árak mellett állandóan kaphatók.

Egy pár duplatalp ára nagyság szerint 3—7 korona.

Gyártmányaink nemcsak a mai silány bőrtalp áránál sokkal olcsóbbak, hanem tartósságuk által is előnybe helyezendők. Cipőre, oszmára éppen úgy lehet varrni, szegezni és talpszeggel ellátni, mint a bőrtalpakat.

Kérjük próbavétel által fentiekről meggyőződést szerezni.

4—10

Teljes tisztelettel:

Hopjes amerikai gummi duplatalpgyár.

— Tájékoztató. A hadseregszükségleti cikkek Németországból való kibocsátásának ki-
eszközlésére irányuló kérelmek benyújtása te-
kinetében a következők tartandók szem előtt:
1) A hadseregszükségleti cikkek vonatkozó
kérvények a megrendelő által a cs. és kir.
hadügyminiszterium kiviteli csoportjához nyuj-
tandók be. 2) A kérvények az e célra szolgáló
vörös színű nyomtatványok felhasználásával
kiállított 6 példányban nyújtandók be. A kér-
vények nyomtatványai az iparkamaránál kap-
hatók. 3) A kérvények minden részletükben a
legpontosabban tölthetők ki. A tárgy-rovatban
a behozandó tárgy minden kétséget kizáró mó-
don jelölendő meg. Ebben a rovatban a darab-
súlyt és a csomagolás nemét, valamint a cso-
magok jelzését is fel kell tüntetni. Külön ro-
vatban a szállítmánynak a vámhatáron való
hozzávetőleges értéke korona értékben meg-
jelölendő. 4) Egy cég által szállítandó, egy
berendezéshez tartozó hasonló tárgyakat a
lehetőség szerint egy kérvénybe foglalandók, ha
a szállítás részletekben történik is. 5) A
hadseregszükséglet bizonyára e körülmény a
megrendelő katonai hatóság által a kérvényben
igazolandó. Az ismételtadók tartoznak a tulaj-
donképeni megrendelő cégek eredeti meg-
rendelőleveleit, valamint a megrendelő katonai
hatóság igazolványát mellékelni. Raktárra szánt
árúknak, vagy nem nélkülözhetetlen tartalék-
részeknek kivitele nem kérelmezhető. Érdeklő-
dőknek bővebb felvilágosítást nyújt az ipar-
kamara.

— Gyűjtsünk istállótrágyát! A háborús
helyzet természetes következményeképpen az
idén is csak igen kevés műtrágya fog a gazdák
rendelkezésére állni. Mostanában állapítják meg
éppen a gyárak készletét, de már eddig is
nyilvánvaló, hogy a gyárak a békés évekhez
képest csak elenyészően csekély mennyiséget
képesek előállítani és a gazdáknak juttatni.
Hogy a meglevő kis készletek felosztása és el-
adása miképpen fog történni, azt idejekorán
fogják tudatni a gazdaközséggel. Addig is
mindenki saját érdekében cselekszik, ha helyes
istállózással és folytonos gyűjtéssel igyekszik
mentől több természetes trágyáról gondoskodni.

— A „Darwin.” Dr. Fülöp Zsigmond nép-
szerű természettudományi folyóiratának szeptem-
ber hó 15-iki száma sok érdekes cikket hozott,
melyek közül kiemeljük a következőket: Romsay
William. A tudomány intő szava. Cserny Dező.
Az állatok vándorlási ösztöne. Dr. Szerényi
Nándor; Színes franciák és színes angolok. Dr.
Horváth Károly: A szél hatása a növényekre.
Dr. Bartók Imre: A fénnel való gyógyítás.
Mende Jenő: A drót nélküli telefon. Külön-
félék: Fehérjeszükséglet és életkor. Mikor a
vak látni tanul. A vér mint tápszer. Hőmérés
fémókkal. Mi van a csillagok között? stb. A
kéthetenként megjelenő folyóirat előfizetési ára
félévre öt korona. Mutatványszámot küld a
kiadóhivatal, Budapest, Andrásy-ut 60.

A megtakarított óra értékéből jut-
tassunk valamit a rokkant hősöknek.

Kiadó

egy külön bejáratu nagy utoai szoba és
egy tágas ujonnan padolt istálló, mely
műhelynek, vagy raktárnak is használható,
— a Vármegyeház-utcában

őzv. Ajtai Albertnél.

Hirdetések

A „Szilágysomlyó” részére
jutányos áron vétetnek fel.

Harminchatodik évfolyam.
Kormos Alfréd lapja:

MAGYAR KERESKEDŐK LAPJA

„Vállalkozók és Iparosok Lapja” melléklettel.
Magyarország e legrégibb kereskedelmi szak-
közlönye immár harminchatodik évfolyamába
lépett. A „Magyar Kereskedők Lapja” hetenkint
3—4 ivnyi terjedelemben jelenik meg. A
„Magyar Kereskedők Lapja” üzleti tudósításai
elsőrendű forrásból valók és a legújabb keres-
kedelmi hírekről főleg a „Magyar Kereskedők
Lapja” útján lehet értesülni. A „Magyar Keres-
kedők Lapja” előfizetési ára rendszeres mellékletei-
vel együtt egész évre 20 K, félévre 10 K,
negyedévre 6 K. Előfizetések a kiadóhivatalba:
Budapest, V., Sas-utca 13. szám alá intézendők.

Az országban

20.000

árusítónál kapható

A N A P

Egy szám

6

fillér

Minden városban és községben A NAP-ot
megérkezése után árusítóink kívánatra

házhöz szállítja.

Milliók használják

Köhögés

láz, katharrus, nyálkásodás
ellen

**Kaiser-féle
Mell-Karamellák**
a „Sfenyövel”

Orvosoktól és hitelesített
magánosoktól **6050** bizonyít-
vány kezeskedik a biztos sikerről.

Kitűnő jóízű bonbonok.

Egy csomag 20 és 40 fillérért, egy
doboz 60 fillérért kapható Viski Balás
Zsigmond gyógyszerárán Szilágy-
somlyón. 109—

A VILÁGHIRŰ FÖLDES-FÉLE

**MARGIT-
CRÈME ÉS
SZAPPAN**

használatát által aroza
tisztá, üde és bájos lesz.

A Margit-Crème a főrangú hölgyek kedve-
szépítő szere, az egész világon el van ter-
jedve. Páratlan hatása szerencsés összeállí-
tásában rejlik, a bőr azonnal felveszi és ki-
váló hatása már pár óra lefolyása alatt
észlelhető. Mivel a Margit-Crème utánózzák
és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel le-
zárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen ké-
szítményért vállal a készítő mindennemű fe-
lelősséget. A Margit-Crème ártalmatlan, zsir-
talan, vegytiszta készítmény, a mely a kül-
földön általános feltűnést keltett. Ára 1 kor.
20 fillér. Nagy tégely 2 korona 40 fillér.
Margit-szappan 1 K 20 fillér. Margit-pouder
1 korona 20 fillér. — Gyártja:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszertára ARAD.

Kapható minden gyógyszerárán, drogueria-
ban és illatszerekkereskedésben.

**ŐSZI
VETÉSHÉZ**

Corbin magesávázószer változatlan ára-
kon kapható. Corbin megóvja a vető-
magot varjak és egyéb madarak kártevő-
sétől, üszögtől, rothadástól, férgectől. Egy-
szerű használati utasítás. Ezerszeresen ki-
próbálva, kitűnő bizonyítványok. — Olcsó.

6—8

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten.

Főelárusító: ULLMANN IGNÁCZ Szilágysomlyó.

➡ Rendeléseket és kérdezősködések idejekorán kérünk.